

Medverkan i en inspelning av musikvideo; ingen åtgärd

Bakgrund

I mejlkorrespondens mellan advokat A och tingsrätten framgår att A varit i kontakt med tingsrätten med anledning av inspelning av musikvideo i tingsrätten.

Det har publicerats en bild på advokatbyrå C:s Instagramkonto med tillhörande inlägg. Bilden är ett gruppfoto däribland A syns. Det tillhörande inlägget lyder ”advokatbyrå A, advokatbyrå B och advokatbyrå C agerar statister i stjärnskottet X:s nya musikvideo”.

Aftonbladet och Expressen publicerade den 23 oktober 2019 varsin artikel med rubriken ”Dömd rappare spelade in musikvideo i tingsrätten” respektive ”Dömd rappare spelade in musikvideo i rättssal”. Artiklarna har tillförts ärendet. Av artiklarna framgår att artisten X, tidigare dömd för bl.a. grov stöld och narkotikabrott i flera fall, spelat in sin musikvideo i tingsrätten med advokater som statister. Vid inspelningen ska personer som medverkade under inspelningen ha stått på borden och ordningsvakter ska ha reagerat starkt. Domstolschefen har uppgett ”Ett par av våra vakter var på plats och de har signalerat att man tyckte att uppträdandet i salen inte var acceptabelt”. I X:s musikvideor poseras det med skjutvapen, rånarluvor och stora summor kontanter. I X:s låt ”Positiv” innehåller låttextern bl.a. ”Svensk lag, det är inte något jag föredrar” och ”Musik är kamouflage, kolla mitt bagage. Svårt att bryta barriären, råna gulddaffären eller hiphopkarriären. Min vänstra hand, den har pennan – högra har geväret”.

Advokaternas yttranden

A har i en skrivelse, som inkom till Advokatsamfundet den 7 november 2019, yttrat sig och har anfört i huvudsak följande.

Det kan inledningsvis nämnas att det inte har varit helt klart för henne i alla delar vad hon ombeds att yttra sig över. Hon ber därför om överseende och möjlighet till komplettering om det rör någon frågeställning som inte återfinns i hennes yttrande.

Medverkan i musikvideo

Hon vill inledningsvis anföra att det är djupt olyckligt att medverkan i den aktuella musikvideon i media nu har sammankopplats med en efterföljande debatt om marknadsföring mot s.k. kriminella nätverk och dåligt uppträdande i rättssalen m.m. Ett sådant agerande tar hon förstås starkt avstånd ifrån.

Det känns även orimligt att olika rappare nu synes ha klumpats ihop i media. X är inte en av de rappare som det påstås har kopplingar till olika gäng och kriminella nätverk.

X har gett ut tre album som samtliga har legat etta på den svenska albumlistan. Han har i media beskrivits som ett "modernt musikunder" med över 150 miljoner spelningar på Spotify och han har under 2019 prisats som "årets artist" på Grammisgalan med ytterligare nomineringar bland annat som "årets textförfattare", samt för "årets hiphop/r&b" på P3 Guld. Under 2018 var X den femte mest spelade artisten på Spotify i Sverige. Han spelas flitigt i Sveriges Radio, han har medverkat i musikhjälpen på SVT, han har uppträtt inför stor publik på exempelvis, Gröna Lund, Liseberg och på olika festivaler och SVT är därtill i färd med att göra en dokumentärfilm om honom. X är således en prisad och etablerad artist med bred publik.

Medverkan som statister blev efter förfrågan från skivbolaget aktuell i ett sent skede och först i samband med att tingsrätten öppnat upp för att låna ut sina lokaler till skivbolaget (se mer härom nedan). Denna medverkan som statist har inte förevarit inom ramen för hennes yrkesutövning.

Den information som hon erhållit om musikvideon och inspelningens syfte var att den skulle illustrera X:s väg genom livet, som gått genom rättssalen, till den prisade artist han är idag och vad han lyckats uppnå. Givetvis har rekvisita av det slag som omnämns i tillförda artiklar inte förekommit under inspelningen (se mer härom nedan).

Vidare har det för hennes vidkommande varit avgörande att X i olika intervjuer, bland annat tidigare i Aftonbladet, framhållit och varit tydlig med *att* han lämnat livet som livsstilskriminell, *att* han säger sig beskriva en verklighet han ser men att han inte vill glorifiera våld eller vapen eller *att* yngre ska välja en kriminell bana, samt *att* han inser att han har ett ansvar som en förebild för yngre och även kan se sig som en sådan genom vad han ostridigt lyckats uppnå genom sin musik.

X är för henne med ett sådant uttalat och offentligt ställningstagande en kulturellt prisad artist som kan framhållas som ett framgångsrikt exempel på hur man kan ta sig ur kriminalitet.

För det är riktigt att X tidigare är dömd för brott och att i hans musikutövning kan det återfinnas exempel på illustrationer som rör vapen, narkotika och våld. Men musik är också en konstform som alla andra med olika artistiska uttryck. I en del av sin musik beskriver X en verklig bild av ett Sverige som många människor lever i och som också tidigare varit en del av hans liv. I hans texter återfinns även beskrivningar av baksidan med ett kriminellt liv samt också ett djup som förvisso innehåller svärta men också humor.

Det kan också i detta sammanhang anföras att hon inte har haft intrycket att det inte skulle vara tillåtet för advokater att medverka i filminspelningar av olika slag. Detta då det finns ett flertal exempel på filminspelningar där advokater medverkat och spelat t.ex. rättsliga aktörer i olika sammanhang. Det finns exempel där detta också visas upp på respektive advokatbyrås instagram.

Det finns också åtskilliga exempel på advokater och advokatbyråers instagramkonton med bilder på advokater tillsammans med kända artister, andra kändisar och kända idrottsutövare. Hon har aldrig uppfattat att detta kan framstå som problematiskt, inte ens ur ett marknadsföringsperspektiv.

Utifrån vad som anförts ovan samt de förutsättningar som varit för handen, se mer härom nedan, har hon aldrig sett att det skulle behöva riskera påverka förtroendet för advokatkåren eller domstolen att agera som statist i en musikvideo med just artisten X.

Inlägg Instagram

Det är inte helt klart för henne vad hon ska svara avseende inlägget på annan advokatbyrås Instagramsida (advokatbyrå C), annat än att hon finns med på fotografiet.

Mejlkorrespondens

Det mail hon skrivit till tingsrättens säkerhetsansvarige, W, den 29 september 2019 har föregåtts av kontakter per telefon.

Hon har i december 2018 på förfrågan av skivbolaget ställt en fråga till W om möjligheten att hyra en rättegångssal för inspelning av en musikvideo. I det samtalet har hon upplyst W om att det är rapparen X som önskar spela in videon. I det samtalet har hon främst erhållit allmän information om möjligheterna att få låna en sal för inspelningen. Hon har i det samtalet uppgett hon kommer vidarebefordra informationen till bolaget.

Härefter har ny muntlig kontakt tagits i september 2019 då bolaget önskade göra en formell ansökan om att få låna en sal för inspelning av X:s musikvideo. W har i efterföljande telefonsamtal, efter att ha erhållit all önskad information från bolaget, givit tillstånd till inspelning av musikvideon och en preliminär dag och tid bokas.

W har efterfrågat en bekräftelse på tiden samt totalt antal personer som ska närvara (W hade tidigare fått upplysning om antal personer som kommer från bolagets sida samt kamerateam men ej avseende statister då planeringen av scenen alltjämt pågick) för att hitta lämplig sal samt namnen på alla med några dagars framförhållning.

Hon åtog sig att återkomma med ett bekräftande mail efter slutlig avstämning med bolaget samt med kontaktuppgifter till bolaget som skulle låna salen och faktureras vaktkostnaderna.

Det ska framhållas att varken hennes eller någon annan jurists medverkan aktualiserats förrän efter att W i telefonsamtal godkänt videoinspelningen. Härefter har hon fått frågan från bolaget om hon känner till verksamma jurister, som vet hur man agerar i rätten och som kan tänka sig spela statister i artistens video. Hon har fört frågan vidare i sitt privata nätverk, som av naturliga skäl omfattar personer på hennes byrå men även andra.

Det mail som hon skrivit till W den 29 september 2019 är således av bekräftande natur innehållandes bl.a. kontaktuppgift till skivbolaget samt den information hon då hade fått tillgång till angående rollerna och antal statister.

Det kan nu i efterhand möjligen framstå som olyckligt formulerat att hon nämner advokatbyråns namn och att jurister från andra byråer ska medverka som statister, då de själva givetvis aldrig har sett detta som något inom ramen för deras yrkesutövning.

Hennes mail har föranlett W att i telefonsamtal av den 1 oktober 2019 varit tydlig med att agerandet som statister inte görs i tjänsteutövning som advokat/jurist och att W därför vill att det i förteckningen som W efterfrågat i sitt svarsmail av den 1 oktober 2019 framgår vilka som är advokater/jurister, då man inte kommer vara undantagen säkerhetskontroll eller ha andra förmåner som annars kan tillkomma en advokat i tjänsten.

Hon har med anledning av förfrågan upprättat en förteckning på samtliga namn på de som skulle närvara vid inspelningen, inklusive X:s riktiga namn, och mailat det till W. Detta mail noterar hon saknas i bifogat underlag.

Inspelningen samt efterföljande kontakter med tingsrätten

Mot bakgrund av uppgifter i bifogade artiklar om själva inspelningen får hon lämna följande upplysningar.

Den 4 oktober 2019 har samtliga, även de advokater som vanligtvis vid alla besök i tingsrätten är undantagna säkerhetskontroll, genomgått den civila säkerhetskontrollen. De har eskorterats till aktuell rättssal av en vakt och de har inte i något skede lämnats ensamma. En vakt från tingsrätten har varit närvarande hela tiden. Totalt har två vakter varit närvarande i salen (dock ej samtidigt) under den tid salen disponerades. Det har vidare tydligt klargjorts innan att det är vakt på plats som är ansvarig för samtliga ordningsfrågor.

Det har under själva inspelningen inte vid något tillfälle från vakt eller någon annan på plats reagerats mot någon eller något i rättssalen. Det har inte påtalats att något skulle vara fel eller olämpligt.

Det kan åter understrykas att givetvis har inga av de rekvisita som omnämnts i media som vapen eller likande förekommit under inspelningen. Statisterna har endast suttit på de platser som de har haft att sitta på i egenskap av de olika rollerna.

Det är dock riktigt att artisten, ingen annan, vid tillfälle har stått upp samt rört på sig uppe på ett bord. Detta har dock skett efter att artisten frågat om det var ok att hoppa upp för att filma honom uppifrån. Frågan ställdes högt och hon har uppfattat att den riktades till vakten på plats. Hon hör vidare följdfrågor om han ska ta av sig skorna eller inte. Under den tid han står/rör sig på bordet får han direktiv av kamerakillarna. Vakt på plats har inte protesterat eller på annat sätt markerat mot detta. Varken hon eller någon annan statist har i det laget uppfattat detta på annat än att det varit förankrat hos tingsrättens vakt som inte på något sätt reagerat mot detta.

Det är inte förrän efter inspelningen är slut och de flesta har lämnat som W påtalar för henne att hon har informerats om att artisten stått på bordet, något W uppgav inte var ok. Hon blir givetvis förvånad då hon inte uppfattat några problem under inspelningen.

När hon lämnar tingsrätten är artisten kvar utanför och han uppger omedelbart att scenen givetvis inte ska vara med i videon om tingsrätten framfört synpunkter på att han stått på bordet, även om det inte var så han uppfattade vakten på plats i salen. Detta meddelades även W samma eftermiddag.

W uppgav då också att hon först under inspelningen förstått artistens bakgrund, d.v.s. att han tidigare är dömd för brott, och musikgenre samt att det ska ha reagerats mot inspelningen. Detta var mycket överrumplande uppgifter för henne och de bestämmer att de ska höras nästkommande vecka.

Hon har, efter avstämning med övriga statister, med anledning av ovan uttalanden tagit kontakt med W redan efterföljande måndag.

De har talat om scenen då artisten varit på bordet och hur det har uppfattats av dem andra. W har inte kunnat svara på varför det, ostridigt så, inte påtalades något från vakt på plats och som varit ansvarig för ordningen.

Vad gäller uppgiften om att det ska ha reagerats har inget konkret, annat än att den här typen av artist inte borde ha fått tillstånd spela in en video i tingsrätten, framkommit. W har dock uppgett att då hon har haft alla uppgifter innan tillstånd givits att det ålegat henne att göra eventuella kontroller.

Hon har också anfört att hon och övriga statister gärna tar ett möte med tingsrätten om så önskas.

W har i ett avslutande samtal uppgett att för tingsrättens del finns inget behov av möte, att saken i dagsläget är utagerad då tillstånd givits för inspelningen.

Sammanfattningsvis, hennes medverkan har således bestått i att

- på uppdrag av skivbolaget förmedlat frågan till tingsrätten om möjlighet för dem att hyra/låna en rättssal för inspelning av en musikvideo med artisten X.
- försett tingsrätten med det underlag de efterfrågat
- närvarat som statist, något som skett utanför advokatverksamheten efter att tingsrätten givit sitt tillstånd, under inspelningen av ännu outgiven musikvideo.

Hon kan inte se, mot bakgrund av vad hon redogjort för ovan, att hon agerat på ett sådant sätt som står i strid med god advokatsed.

A har i en skrivelse, som kom in till Advokatsamfundet den 22 november 2019, i övrigt hänvisat till det som hennes delägarkollegor anfört i sina skrivelser.

Advokat B har i en skrivelse, som inkom till Advokatsamfundet den 21 november 2019, yttrat sig och har anfört i huvudsak följande.

Han har blivit ombedd att yttra sig över artiklar om instagraminlägg med anledning av den musikvideoinspelning som ägt rum i tingsrätten. Även om yttrande infordrats av honom i egenskap av ”delägare i advokatbyrå” är det på sin plats att klargöra att han vare sig själv eller i egenskap av delägare i advokatbyrå – i hans fall advokatbyrå B, varit delaktig på något sätt vare sig i kontakter med tingsrätten i frågan eller vid själva inspelningen. Även om inspelningen har ägt rum på dagtid – uppenbarligen av logistiska skäl – har den varit av helt privat karaktär och saknat koppling till yrkesutövning. Det han fått berättat för sig i förväg var att det fanns planer från ett musikbolag att undersöka möjligheten att få spela in en musikvideo med en känd artist i domstolsmiljö och att tingsrätten efter en öppen förfrågan hade gett klartecken till detta. Han har inte varit på plats i domstolen i samband med inspelningen. De som varit engagerade från deras advokatbyrå har gjort det i egenskap av privatpersoner och på privat tid och som nämnts efter godkännande från tingsrätten. Vid tillfället har, som framgått, medverkat advokater och jurister från olika advokatbyråer.

Det instagraminlägg som medskickats har hämtats från en annan advokatbyrås sida. Han kan inte se att han i sin egenskap av delägare i advokatbyrå B kan ha något ansvar för vilket innehåll en annan advokatbyrå valt att publicera på sin sida.

Det saknas anledning att under dessa förutsättningar kommentera innehållet i inlägget på annat sätt än ovan, d.v.s. att statisterna medverkat i egenskap av privatpersoner och inte som representanter för sin advokatbyrå, vilket klargjorts ovan.

Honom veterligen har ingen från deras advokatbyrå i något sammanhang gått ut med att det är advokatbyrån som agerat som part i detta. Inte heller har han förstått att tingsrätten haft den uppfattningen. Om det uppfattats på det sättet är det i vart fall inte något som han som delägare medverkat till. Som part i detta sammanhang har fungerat ett musikbolag. Kontakterna har förmedlats av en advokat, som också, bland andra, i ett sent skede engagerats som statist. Att de medverkande varit där i egenskap av privatpersoner har enligt vad han erfarit varit helt klarlagt, då de anvisats att genomgå den säkerhetskontroll vid domstolen som gäller för privatpersoner.

När det gäller detaljer gällande bl.a. kontakterna med tingsrätten och inspelningen hänvisas till kollegan A:s tidigare ingivna yttrande till advokatsamfundet.

Hur saken kommit till medias kännedom och hur de valt att vinkla det hela samt den efterföljande debatten som varit, är inget han som delägare i advokatbyrå B anser sig behöva kommentera i disciplinärt avseende.

Han anser sålunda att han inte på något sätt i sin egenskap av delägare i advokatbyrå B kan ha något disciplinärt ansvar för det som varit i frågan.

Advokat C har i en skrivelse, som inkom till Advokatsamfundet den 22 november 2019, yttrat sig och har anfört i huvudsak följande.

Han har blivit ombedd att yttra sig över artiklar om instagraminlägg med anledning av den musikvideoinspelning som ägt rum i tingsrätten. Även om yttrande inforrats av honom i egenskap av ”delägare i advokatbyrå” är det på sin plats att klargöra att han inte varit delaktig i kontakterna med tingsrätten. Han fick kort tid innan inspelningen information om att det skulle spelas in en musikvideo med en känd artist i domstolsmiljö och att tingsrätten efter en öppen förfrågan hade gett klartecken till detta. Inspelningen skulle vara av helt privat karaktär; samtliga personer skulle genomgå domstolens civila säkerhetskontroll och det saknade således även enligt tingsrätten koppling till yrkesutövning.

Det instagraminlägg som medskickats har hämtats från en annan advokatbyrås sida. Han har inte informerats om detta inlägg i förhand och har fått kännedom om det först efter publiceringen. Han kan inte se att han i sin egenskap av delägare i advokatbyrå B kan ha något ansvar för vilket innehåll annan advokatbyrå väljer att publicera, även om han samtidigt i och för sig har svårt att se inlägget i sig som problematiskt.

Det saknas anledning att under dessa förutsättningar kommentera innehållet i inlägget på annat sätt än ovan, det vill säga att statisterna således medverkat i egenskap av privatpersoner och inte som representanter för sin advokatbyrå. I enlighet med ovan har han förstått det som att tingsrätten haft samma uppfattning. Om det uppfattats på det sättet är det i vart fall inte något som han som delägare medverkat till. Som part i detta sammanhang har fungerat ett musikbolag. Kontakterna har förmedlats av en advokat, som också, bland andra, i ett sent skede engagerats som statist. Att samtliga medverkande varit där i egenskap av privatpersoner får anses klarlagt.

När det gäller detaljer gällande bland annat kontakterna med tingsrätten och inspelningen som sådan hänvisas till kollegan A:s tidigare ingivna yttrande till advokatsamfundet. Hur sedan media valt att vinkla det hela samt den efterföljande debatten som varit, är inget han som delägare i advokatbyrå B anser sig behöva kommentera i disciplinärt avseende.

Han anser sålunda att han inte på något sätt i sin egenskap av delägare i advokatbyrå B kan ha något disciplinärt ansvar för det som varit i frågan.

Advokat D har i en skrivelse, som inkom till Advokatsamfundet den 21 november 2019, yttrat sig och har anfört i huvudsak följande.

Hon har blivit ombedd att yttra sig över artiklar och instagraminlägg med anledning av den musikvideoinspelning som ägt rum i tingsrätten. Även om yttrande inforrats av henne i egenskap av ”delägare i advokatbyrån” är det på sin plats att klargöra att hon inte varit delaktig i kontakterna med tingsrätten. Hon fick kort tid innan inspelningen information om att det skulle spelas in en musikvideo med en känd artist i domstolsmiljö och att tingsrätten efter en öppen förfrågan hade gett klartecken till detta. Inspelningen skulle vara av helt privat karaktär; samtliga personer skulle genomgå domstolens civila säkerhetskontroll och det saknade således även enligt tingsrätten koppling till yrkesutövning.

Hon har inte själv haft några kontakter med tingsrätten rörande inspelning av musikvideon. Hon har inte heller närvarat när musikvideon spelades in.

Det instagraminlägg som medskickats har hämtats från en annan advokatbyrås sida. Hon har inte informerats om detta inlägg i förhand och har fått kännedom om det först efter publiceringen. Hon kan inte se att hon i sin egenskap av delägare i advokatbyrån B kan ha något ansvar för vilket innehåll annan advokatbyrå väljer att publicera, även om hon samtidigt i och för sig har svårt att se inlägget i sig som problematiskt.

Det saknas anledning att under dessa förutsättningar kommentera innehållet i inlägget på annat sätt än ovan, det vill säga att statisterna således medverkat i egenskap av

privatpersoner och inte som representanter för sin advokatbyrå. I enlighet med ovan har hon förstått det som att tingsrätten haft samma uppfattning. Om det uppfattats på det sättet är det i vart fall inte något som hon som delägare medverkat till. Som part i detta sammanhang har fungerat ett musikbolag. Kontakterna har förmedlats av en advokat, som också, bland andra, i ett sent skede engagerats som statist. Att samtliga medverkande varit där i egenskap av privatpersoner får anses klarlagt.

När det gäller detaljer gällande bland annat kontakterna med tingsrätten och inspelningen som sådan hänvisas till kollegan A:s tidigare ingivna yttrande till advokatsamfundet. Hon har fullt förtroende för att A har agerat på ett korrekt sätt vid de kontakter som varit med tingsrätten.

Det har hos advokatbyrån inte tagits några beslut om musikvideon. Advokatbyrån har aldrig gjort någon förfrågan om hur tingsrätten skulle ställa sig till en musikvideoinspelning i deras lokaler. Advokatbyrån har inte haft något intresse rörande inspelningen. Det som hänt är att A har vidarebefordrat en förfrågan från skivbolaget till tingsrätten om en musikvideo fick spelas in i tingsrättens lokaler. Efter att tingsrätten har fått alla uppgifter som de efterfrågat har tingsrätten sagt ja till inspelningen och det beskedet har A framfört till skivbolaget.

Efter att tingsrätten har fått all information som efterfrågats om artisten och skivbolaget har tingsrätten haft ansvaret för att besluta om inspelningen skulle godtas eller inte. Att tingsrätten har sagt ja till inspelningen har medfört att det varit svårt att se att det skulle kunna riktas någon kritik mot de personer som med kort varsel fick förfrågan om deltagande i inspelningen. Förfrågan om att vara statist har riktats till personer som A känner och som arbetar på olika advokatbyråer.

Att media valt att vinkla frågor rörande inspelningen samt den efterföljande debatten på visst sätt är inte något som hon kan kommentera. Media har uppenbarligen inte haft tillgång till all information i ärendet. De artiklar som tillförts ärendet kan av den information som hon har fått i efterhand inte anses som rättvisande för vad som förevarit kring inspelningen. I övrigt anser hon inte att hon som delägare i advokatbyrå B har skäl för att kommentera artiklarna i disciplinärt avseende.

Hon anser sålunda att hon inte på något sätt i sin egenskap av delägare i advokatbyrå B kan ha något disciplinärt ansvar för det som varit i frågan.

Ärendets fortsatta handläggning

Vid sammanträde den 5 december 2019 beslutade Advokatsamfundets styrelse att ta upp disciplinärenden mot A, B, C och D. I samband med underrättelsen av beslutet bereddes A, B, C och D tillfälle att yttra sig.

A, B, C och D har i var sin skrivelse, som inkom till Advokatsamfundet den 16 december 2019, vidhållit vad som tidigare anförts och vidare argumenterat i sak.

Nämndens bedömning och beslut

Vid en samlad bedömning av vad som förekommit konstaterar nämnden att A:s agerande måste anses ha haft sådant samband med hennes verksamhet som advokat att agerandet får prövas mot reglerna om god advokatsed.

Nämnden konstaterar vidare att den ifrågavarande videoinspelningen såvitt är känt inte har publicerats och därmed inte har varit tillgänglig för nämnden. Nämnden finner inte någon anledning att ifrågasätta att de uppgifter A har lämnat till nämnden i sina yttranden är korrekta. Med hänsyn härtill visar inte utredningen att A:s agerande har utgjort ett åsidosättande av god advokatsed.

B, C och D har inte medverkat vid den aktuella inspelningen. Med hänsyn härtill och vad de anför i sina yttranden, visar inte utredningen att de har brutit mot god advokatsed.